

АЛГОРИТМ ДІЙ ЗАХИСНИКА ПРИ ЗМІНІ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ З ІЗОЛЯЦІЙНОГО НА НЕІЗОЛЯЦІЙНИЙ

Євген Олександрович ФЕДОСЄВ,

*аспірант кафедри кримінального
процесу Дніпровського державного
університету внутрішніх справ*

Відповідно до ст. 176 КПК України, запобіжними заходами є: особисте зобов'язання; особиста порука; застава; домашній арешт; тримання під вартою; затримання. Окрім того, запобіжні заходи розпорочені також і в інших нормах КПК України. Це зокрема - передання їх під нагляд батьків, опікунів чи піклувальників, а до неповнолітніх, які виховуються в дитячій установі, - передання їх під нагляд адміністрації цієї установи, відповідно до ст. 493 КПК України; передання на піклування опікунам, близьким родичам чи членам сім'ї з обов'язковим лікарським наглядом та поміщення до закладу з надання психіатричної допомоги в умовах, що виключають її небезпечну поведінку відповідно до ст. 508 КПК України; тимчасовий та екстрадиційний арешт [1].

Неізоляційні запобіжні заходи це ті, які не пов'язані з ізоляцією особи і до яких слід відносити - особисте зобов'язання, особисту поруку, заставу, передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд батьків, опікунів чи піклувальників, а до неповнолітніх, які виховуються в дитячій установі, - передання їх під нагляд адміністрації цієї установи; передання осіб, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про їх застосування на піклування опікунам, близьким родичам чи членам сім'ї з обов'язковим лікарським наглядом.

Під процесуальною діяльністю захисника під час застосування неізоляційних запобіжних заходів на нашу думку слід розуміти правозахисну діяльність уповноважених суб'єктів, а саме - адвокатів, відомості про яких внесені до Єдиного реєстру адвокатів України щодо обрання, зміни та скасування неізоляційних запобіжних заходів з метою забезпечення їм права на захист.

Така діяльність буде різнитися залежно від стадії кримінального процесу, виду неізоляційного запобіжного заходу, а також від того на що вона направлена: на обрання, зміну, продовження чи скасування неізоляційного запобіжного заходу. Пропонуємо більш детально розглянути алгоритм процесуальної діяльності захисника при зміні запобіжного заходу з ізоляційного на неізоляційний. На нашу думку, він складається з наступних кроків:

1. Отримавши клопотання слідчого про обрання ізоляційного запобіжного заходу – необхідно одразу вивчити особу підозрюваного чи обвинуваченого через адвокатські запити, проведення опитувань згідно ст. 20, 24 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та збору інших відомостей щодо: особи підозрюваного чи обвинуваченого, характеристики особи-

стості клієнта, його соціальних зв'язків, статусу, стану здоров'я, матеріального становища, репутації, місця роботи, посади, дані щодо минулих судимостей, складу родини, наявності дітей, волонтерської діяльності, приналежності до ЗСУ, ДФТГ тощо.

2. Вирішити з клієнтом, який із неізоляційних запобіжних заходів найбільш підходить з урахуванням отриманих відомостей про клієнта та злочину, в якому він підозрюється або просити суд змінити ізоляційний запобіжний захід на будь-який неізоляційний та покластися в даному питанні на розсуд суду, не звужуючи вибір, який можливо застосувати в цілому.

3. Під час судового розгляду – необхідно впевнено, послідовно, компетентно та слушно представляти особу в суді, звертаючи увагу слідчого судді та суду на виявлені помилки у змісті клопотання та його додатках, а також заперечувати наявність всіх обставин, передбачених ч.1 ст. 194 КПК України (наявність обґрунтованої підозри у вчиненні підозрюваним, обвинуваченим кримінального правопорушення; наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених ст.177 КПК України, і на які вказує слідчий, прокурор; недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні) адже у такому разі відповідно до ч. 2 ст.194 КПК України слідчий суддя, суд зобов'язаний постановити ухвалу про відмову в застосуванні запобіжного заходу або хоча б намагатися спростувати наявність достатніх підстав вважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених ст.177 КПК України, і на які вказує слідчий, прокурор; недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні задля того, щоб слідчий суддя, суд лише зобов'язав підозрюваного, обвинуваченого перебувати за кожною вимогою до суду або до іншого органу державної влади, визначеного слідчим суддею, судом відповідно до ч.3 ст. 194 КПК України або хоча б спростувати недостатність застосування більш м'яких запобіжних заходів для запобігання ризику або ризикам, зазначеним у клопотанні задля того, щоб слідчий суддя чи суд застосував більш м'який запобіжний захід, ніж той, який зазначений у клопотанні.

4. У разі постановлення ухвали слідчого судді, суду про відмову у зміні запобіжного заходу з ізоляційного на неізоляційний – необхідно звертатися до апеляційного суду із апеляційною скаргою.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.